

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu naše stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nar. Poel.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Izvan Carevine više poštarina. Gdje se najčešće najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šalje svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 20 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku Agenciju. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća nikakva poštarina, naplaćiv izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se
Coria Stadion N. 12.

Pisma se šalju platjene poštarine. Visti, dopisi i drugi spis štampaju se il u cijelosti il u izvadku, nalma prema svojoj vrijednosti i smislu ovoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobćena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 40 novč., a svaki redak svuše 5 novč. il u slučaju opetovanja po što se pogode oglasnik i odpravništvo. Dopisi se navraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuje, nego putem svoje Listnice.

Što se je učinilo za poljodjelstvo u Istri.

Istra je poljodjelska zemlja t. j. takova u kojoj stanovnici velikom većinom polja obdjelavaju i od toga žive. Mnoga polja bila su dugo vremena ne onih koji su jih obdjelavali, nego onih koji su njom gospodovali. U jednom dielu bile su »gospodstije«, u drugom »projasna« republika. I upravitelji gospodstijah i činovnici »projasne« bili su tudjinci narodu, koj je zemlju obdjelavao. Ovi nisu se za narod, za njegovo dobro brinuli. Smatrali su ga svojim orudjem, sredstvom svoga obogaćanja. Istru nisu smatrali svojom pokrajinom, već posjedom, koji možeš od danas do sutra izgubiti, i iz kojega valja da izvadiš čim veću korist, dok ga imaš. Smatrali su ju kravom muzarom, iz koje valja da izmuzuješ i zadnju kap mlička u kojoj nedaš nikakve hrane, da mličko i na dalje uzdrži. Postupali s njom u obće kao s tudjinkom. Šta su s nje učinili, to i danas kažu njezina oglođana raba, imenito onuda, kuda je »projasna« vladala. — Došla je sva pod jednoga vladara. Ukinula se je »kmetija« pod moraš. Proglasio se ustav, t. j. dalo se narodu pravo da sam sudjeluje kod krojenja svoje sreće, svojega blagostanja. U tu svrhu izabrao je narod muže, da rade u njegovo ime za njega. Muži se družili, sastajali, zbirali u Poreču, sačinjavali pokrajinski sabor ili dietu. Između sebe izabirali pet njih, kojim su povjerivali izvršavanje svega onoga što su svi zajedno odlučili. Tih pet sačinjavali su zemaljski odbor ili junttu. To dvostruko biranje

muževah po narodu u sabor i petorice po muževih u odbor, traje već preko dvadeset godinah. Sve to vrijeme bili su birani u sabor skoro svi, u odbor svi muževi istih načelah. Bila je birana sadanja većina pokrajinskoga sabora, bio je biran sadanji pokrajinski odbor. Pita se što je taj sabor što li taj odbor učinio ili bar poduzeo, što se je za njegova saborovanja i odbovanja učinilo ili bar poduzelo za poboljšanje poljodjelstva u Istri? Nećemo sizati daleko, već se osvrnuti glavno na novija poduzeća u tom smjeru.

Ustrojilo se je bilo poljodjelsko društvo »società agraria«. Imalo je svoje članove, dielio je listine članstva. Muževi pokrajine su se upoznali, saznali su za razne potrebe i složili se u sredstvih i svrhah. I to je sve, što o njem može reći sam predjednik društveni. I neobaviv ništa, ono već propada, njemu se pjava opielo. Pak ipak za to društvo, slobodno, davala je pokrajina 1000 forintih godišnje podpore ili što je to isto, plaćala je njegova tajnika. Jedan privrženik vladajuće stranke dobio je kruha. Poljodjelstvo nije imalo od toga ništa. Poljodjelci nisu o društvu niti znali. Hrvatski poljodjelci pomogli su plaćati društvenoga tajnika, a da nisu društva niti po imenu poznavali.

Godino 1875 dakle prije osam godinah počelo se je ustrajati vrt za vinarstvo i voćarstvo i pridružena mu klijet (konoba). Za samo ustrojenje potrošila je država 9000 forintih, a pokrajina 22111 forintih. Za održavanje, njegovo potrošila je od tada država 12000 forintih, pokrajina 25135

forintih. Država dakle u sve 21000, a pokrajina 47246 forintih. Za te novce obdjelalo se je komad zemljišta tik Poreča. Nasudilo je svake vrsti vinove loze, i mnogovrstnih voćakah. Prodavalo se je loze i voćke. Pokušalo se je elast grozdja. Najmilo se je prostoriše za klijet. Nakupilo se je čabre i bačvo, i staklenice. Napunjalo se jih. Pokušalo se je vino iz bačavah i staklenicah. Prodavalo se ga. Uzdržavalo nekoliko osobah s mastinimi plaćami. Na svu silu je zemaljski odbor za ravnatelj svoga toga htjeo imenovati Talijana, neimajućega državljanstva austrijskoga. I opet je privrženikah vladajuće stranke dobilo kruha, a u koliko privrženici nisu bili, postali su čim su kruh dobili. A što je poljodjelstvo u pokrajini od svega toga imalo? Koja korist pokrajini za njezinih 47000 forintih potrošenih na taj vrt i na tu klijet? Većina plaćajućih porez u Istri, Hrvati Istro, jedva da su i znali za taj vrt, za tu klijet, jedva da niti danas znadu. A tko se je niti pobrinuo da saznadu. Dosta da plaćaju. Ljudi uprave toga vrtla i te klijeti niti neznadu s narodom progovoriti. Hrvati bliže Poreču, dolazći kadkad u Poreč mogli su viditi taj vrt. Koristi jedva da niti oni kakvo imadu. A oni puljskoga, oni lošinjskoga, oni voloskoga, oni koparskoga kotara? Za sve nje je pokrajinski vrt i pokrajinska klijet u Poreču nepoznata stvar, premda za nje lipu svotu novcah doprinajahu. Pazinski kotar je nješto sretniji u tom. Tamo se je godino 1877 ustrojila pomoćna postaja, nekakva podružnica porečke postaje za vinarstvo i voćarstvo. Dosad se je na nju potrošilo od spomenute svote 4127 forintih. O njezinoj koristi

(jestnoj ili nječnoj) znali bi stalno najbolje pripovjedati poljodjelci Hrvati kotara pazinskoga.

Mi smo već jednom govorili o postupku junta rad ustrojenja vinarske i voćarske škole pridružene vinarskomu i voćarskomu vrtu u Poreču. Junta predlažuć tu školu visokoj vladi i visokomu saboru govorila je o dječkih koji znadu čitati pisati i računati, neomedejašuć toga na nikakav jezik. Vlada i sabor su stvar tako primili. Kad je pak junta razpisala natječaj za one dječaka koji bi bili bezplatno uzdržavani, rekla je da moraju znati čitati pisati i računati talijanski. To je postupak, koji se nada označiti kod pokrajinske vlade, izišavši iz naroda pak iz sabora. Ako se tako postupa javno, što se tek mora raditi tajno? Ta škola imat će dva tečaja. U svakom tečaju bit će 6 dječakah na troškove pokrajine, dakle u sve 12. U školi podučavati će ravnatelj, pristav vinarski i načelnik radnje, dakle tri osobe. Za prvi tečaj za 6 dječakah bio je već razpisan natječaj. Tužili se iz Poreča, da su se samo trojica oglasili, i da je to znak skrajne nemarnosti pučanstva u zemlji skroz poljodjelskoj. Kasnije skrpalo se još dvojica. Sad jih ima 5. Šesti još manjkav. Dakle niti sad nije podpus broj dječakah, na koje netreba da roditelji niti novčića troše. To je dakako žalostno. Al ko je tomu kriv? Postupak junte. Ljudi u Poreču si utvaraju da u Istri samo Talijani žive. Činovnici vinarskoga i voćarskoga vrtla odnosno učitelji vinarske škole, neznadu hrvatski. Od dječakah koji hoće u školu zahtjeva se poznavanje talijanskoga jezika. U Poreču neće da znadu da su poljodjelci Istre velikom većinom

Podlistak.

Žudih Josip Razsuljević.
(Pučka pripovijest iz istranskoga života).

(Konač).

Kužna ova bolest pokazala se i u Radevcom selu. Djevojčica jedno od osamaest po prilici godinah oboli od kozlićah. Liečnik dodje i vidjev ju, pokima glavom i strogo zapovjedi da nesmije k njoj nitko osim jedne starice već zato opredjeljene; znato vam je, dragi gospodine, da je ovo djevojčica bila najveća prijateljica lijepe Radeve Katice, pak pomislila si koliko je dobro srca Katiniću marilo za zapovjed liečnikovu premda bi ipak bilo moralo! — Ni prijatelja roditeljska, ni prošnja drugih prijateljicah a ni strah pred smrti nije ju moglo zadržati a da ne pohodi svoju bolestnu drugaricu. Bez svakog straha išla bi višeputa na dan k njoj, nastojala bi oko nje kao pred ljeta danah okol Mariane. Čele bi ure kraj nje boravila, okužni joj goj sa lica hrisala te joj hranu i pilo podavala, ali uz svu Katiniću pažnju prijateljice njezina umrie ali — o! zašto da oklevam! — jedan samo tjeđan kušnje »orne kozlice« sva le lipu Radevevi Katice, zarađaleu Mikulinu u prani grob! —

Dobri Mikula plakao je, uzdisao je dugo, dugo vremena za svojim zlatom. Kašisto bi dva čela dana prošla a da nije ni hrane vidio. Svi njegovi snovi, sve nade, sva sreća pade mu sa liepom Katicom u grob! — Njegovi ga prijatelji kasnije nagovarahu da se drugom oženi al nehtje ih on slušati. Svakomu bi rekao: »Moja je prava zaručnica bila Radeveva Katice. Uz sve nesreće moje kuće osta mi vjerna sve do smrti. Bogu obećah nikad se više ženiti!«

Svoje obećanje Mikula Razsuljević održa. Dva ljeta kasnije umrie od žalosti. Skrban od tuge leže na postelji i više nenusta. Zadržne mu bezjede bile ove: »Umirem rada. Idem svojoj majci, svojoj braći i svojoj vjernoj zaručnici!« — U svojoj oporuci zapisao svu kmetštinu poštenomu Marku Radevi, oca Katiniću. Vrtu toga naloži još da ga ukopaju kraj Katinića groba te da se na dan njegova preminuća sliči svako ljetu sveta misa za pokoj njihovih dušah. — Pošten Radevi izpunio točno njegovu želju. Pošto je izplatio dugove učinjene najviše po nesretnom žudihu Razsuljeviću, ostalo mu je još četiri tisuća posjeda a morate znati dragi gospodine, da se Razsuljevićeva kmetština dvadeset ljeta prije bila proćelila na preko dvadeset tisuća forintih. — A kako je svršilo nesretni Jože? — upitah opet znati željno Stefana. — E čuti četo sada i njegov svršetak.

Jože Razsuljević nalme umro je prije svojega sina Mikula jedno ljetu. Kad je nesretnik vidio da sve gubi, da mu sve propada, počeo čisto bezustati. Po čele noći bi vikao, plakao, kleo i zazivao dobru Marianu a najzad valjda da zatomi ljubt bol, koja mu srce parala, da prorene crne misli dao se opet na pijanstvo al mu sada nije dostajalo vino već lievao u sebe ka vodu: rakiju, rozolij i druga zeštoka pica. — Jedne večeri — bilo je po ziml — čuli su neki kmeti blizu Pazina neko čudnovato vikanje, naliko više pomaganju nego veselom pjevanju kako oni izprva mišljahu. One večeri nalme padno na velike plachte snieg a to silno tulo vjetar. Oni nalme kmeti državu vje koji veseli čovjek komu se prohtjelo prikositi sniegu i nadjevati buru. Vikanje ono malo po malo pojačalo, najposlije sve se umirilo, samo vjetar je tulo a snieg sve više praminjao. — Silideći dan udjelo daleko od carske ceste pna jednoga lovca slušajno »židila Jožeta Razsuljevića« duboko zakopani u jednoj jaruzi u sniegu i to — mrtva. Ljudi dodjohle i odneseše truplo u mrtvačnicu sv. Bartula. Kad ga liečnici otvorisše začud. Še se voomu kako je mogao toliko ljeta živjeti nesretni Jože jer mu nadjoše crlova i utrobu svu već iztrošenu i izgoranu. Možda ga gospodin Bog čekao na pokoru a on se oglašio glasu božjemu te se tako na viece unesrećio. Evo vam gospodine pripovijesti o Razsuljevićevih ruševinah.

Evo što učini pravdanje, slabo društvo i pijanstvo! —

Starac Stefan umuknu. Čobanin Ive Mišanić iz Beramske Trabe, koj je do sada svu pripovjest sa otvorenim ustima slušao, uvidjev da je pričanja kraj, duboko uzdahne i reče:

To je drugačija istorija nego o mojem »muškuetu na kremenjaku«. Dok budem živio pamtit ću je! —

Starac Stefan opet će svoje sinu: Sine Jure! Napuni i po treći putku pak izplati. Da izpjevamo poči čete na polnoćnicu a ja na — postelju jer sam do mjesta trudan i — Jure ode. — Do mala riknu i po treći put u onu blaženu noć puška sa Stefanova praga. Starac usta i mi s njim te svi skup za zapjevamo:

»U pol noći se Bog rodi
Nebd i zemlju razvati
Bog i čovjek izadi
Od Djevice Marije.«

Čivana koju na to donese Agata još jedanput zakola okol plamtećega ognja. Ustasmo napokon svi. Svesrdno zahvalih se dobromu starcu Stefanu na njegovoj pripovijesti i sa njegovom željadj odoh na polnoćnicu. — Pripovijesti onu i one liepe večeri nikad neću zaboraviti. O da ju nebi i Istran koji ju je evo čuo nikad zaboravio! —

Nadan Zorin.

Hrvati. Oni su ustrojili i vrt i školu samo za Talijane. Na Hrvate nisu oni nikakva obzira uzeli. Bar tu nebi se bilo imalo čerati politika. Bar tu bi se bila očekivala pravednost. I nije bilo teško primjera maći. Za susjednu pokrajinu Goričku, u kojoj stanuju stanovnici dviju narodnosti, postoji u Gorici poljudjelska škola sa dva odjela, jednim za dječake jedne, drugim za dječake druge narodnosti. I ta škola dobro napreduje, od nje imadu koristi pripadnici jedne i druge narodnosti. Od škole u Poreču neće imat veći dio stanovnika Istre nikakve koristi. Hrvati Istre kao za mnoge druge stvari samo će plaćati, Talijani će plaćati i uživati novce i po njih i po Hrvatih plaćene.

Popračeničтво (šub) u Istri.

U Istri kao i druguda postoje naredbe, da se prosjak i klatež poprate od postaje do postaje na medju Istre, a odovud u obližnju občinu zemlje, kojoj čovjek pripada, ili već inako kako je određeno. To se zove popračeničтво ili šub.

Da vidimo kako je mudro provedena ta ustanova.

Ako u Trstu uhitio takova prosjaka ili klateža rodom iz Hrvatske, pošalju ga iz Trsta u Kopar, iz Kopra u Buzet iz Buzeta u Podgrad, iz Podgrada u Kastav, iz Kastava na Sušak, na hrvatsko zemljište.

Evo troška u danom slučaju. Starac P. M. iz Starigrada u Hrvatskoj odpremljen je 7/1/1883 iz Kopra u Buzet. Trošak . . . f. 9.36 iz Buzeta u Podgrad. Trošak » 12.07 iz Podgrada u Kastav. Trošak » 4.63 iz Kastava na Sušak s hranom » 3.34

for. 29.40

slovom dvadeset devet forintih 40 novč. Taj starac skoro da nije putom poginuo, morali su ga na više mjestah topliti i vinom zaljevati.

Da je isti čovjek pratnjom odpremljen ravno iz Trsta na račun Istre i da se kod toga čovjeka kršćanski postupa t. j. da ga se u zimsko doba motne u željeznicu, trošak bi bio ovaj:

a) Put željeznicom iz Trsta u Rijeku za pratnju i popračenoga od prilike . . . f. 4.—
b) natrag trošak pratitelja » 2.—
c) hrana za pratnju gosposki računana » 2.—
d) hrana popračenom » —.35
Skupa f. 8.35
e) dijeta pratnji » 3.—

Svega f. 11.35

dakle manje nego se u istinu troši, bilo bi troška . . . f. 18.05

Neznamo razloga, zašto iz Trsta nebi hrvatski podanik ravno u Hrvatsku bio izručen. Neznamo kako Istra i radi česa podnaša ovaj trošak. Ali znamo to, da u Istru redko zalaze gospoda iz Hrvatske, dočim prosjaci t. zvani Bunjevci dosta zalaze, i onda Markulini govore, da su Hrvati samo petljari.

Mi bismo ovde rekli svoju: Ako ima provincija Istra za jednoga starca iz Starigrada platiti 29 for. 40 novč. troška šuba, onda je bolje, da mu naša Junta pošalje poštom na njegovu občinu toliko novaca, pak će čovjek zadovoljno cielu zimu proživiti u Starigradu. Tako zvana liberalna i humanitarna načela nesmiju se izvrnuti u samješnost. Molimo i jer tišči našo žepove, zahtjevamo, da se iz Trsta nepošilju šubi preko Istre u drugu zemlju, i ako već drugačije nemože biti, nego da Istra plaća takove tudje šube, onda zahtjevamo, da zemaljski odbor izmoli za svaki put u Trstu jednoga čovjeka od policije i neka

dade željeznicom odpremati ljude na Rijeku. Tako će biti, kako smo dokazali, manje troška, a starci neće smrzavati po otvorenih kripićah.

DOPISI.

iz Porečelne.

Dne 27. pr. m. sastalo se našo občinsko zastupstvo u Poreču da riješi 18. točakah dnevnoga reda. Nakon nekoliko točakah, što riešenih što neriešenih, povede se rieč, kako da se posvema upropasta nješko podobćine, kojih imetak dolazi radi poreznih zaostatakah pod bubanj.

Gospodin načelnik trudi se da opravda postupanje prvašnje uprave koja nas dovedo do ovog žalostnog stanja, navadajući da se je poreza plaćilo i izjedalo, koliko bijaše moguće, a namjeti i posiećena občinska drva da bijahu od visokog erara radi poreza zaplijenjena itd. itd.

Da je našo stanje u istinu žalostno, ovo primjera: Občina mogobljanska duguje eraru nešto preko 200. fr. stoga njoj se prodaje občinsko imanje u vrijednosti od 17.987 fr. 20 novč. Občina baderljanska duguje oko 1300 fr. za to njoj bijaše procijenjeno 600 jutarah zemlje u vrijednosti od 29.248 fr. 70 novč.

Za ovu občinu odlučio zastupstvo da se prodadu samo nješko komadi zemlje, da se dade novao na račun i da se dražba suspendira.

Eto dragi čitatelju kamo smo mi već dotjerali otkad su naša izvanjeko podobćina pridružena ovom talijanskom guzjezu. Moramo suditi da se kojekud zastoje upravo navlaš iztjerivanjem poreza i u obće plaćila da se tako gospoda laglje kod javnih dražbah i prodajah občinskog imanja, navlastito občinskih šumah dočepaju.

Neuspjeje li stvar po njih dobro ovim putem, tad će njim k tomu pripomoći naš kreditni zavod u Poreču, koji rado posudjuje novao na občinsko dobro, osobito na šume.

Ovaklo će se jadni kmet zadužiti do grla, pak će prodati svo svoje i občinsko a gospoda će malim novcem kupiti liepa privatna i občinska zemljišta. Lišen na ovaj način posjeda, neće moći usieći bromo drva da si ogrije studena uda, niti će imati gdje posijati pest žita, a još manje nakositi voz sena.

Što mu dakle preostaje? Da se otudji svomu rodu i jeziku i drugo, da postane duševnim i tjelesnim robom tudje gospode.

Kad bi bilo u našeg zastupstva i u našo gospode više mara za dobro siromaha kmeta, kad mu nebi želili posvemašnju propast, dalo bi se koješta popraviti premda smo opterećeni svakojakimi plaćili i bijeni svakogodišnjimi nerodiciami a zaduženi do grla radi slabog gospodarstva.

Preporučamo našoj gospodi da nas šteto od svakog suvišnog troška; neka se po gradovih nepoljepšavaju ulice i trgovci, nepostavljaju svetionici, novcem vanjskih obćinah; mi glasbo (muziku) ne trebamo jer ju imademo svaki u svojoj kući kad dieca jesti zahtjevaju i kad vjerovnik-pijavica svoj dug traži. Kaže se često: tvoja nesreća, meni sreća, a tako biva i kod nas. Našim osiromašenjem, našim neznanjem pune si žepove odvjetnici, krovopije novčari (užurari) i trgovci. Ovi nam sišu sve bolje sokove, oni će neukta kmeta dovesti na prosjački štap, a tim su postigli dvojaku svrhu, t. j. sobe obogatili a Hrvata učinili šćavom.

Iz kotara Voloskoga.

Zalostnim srcem javljamo Vam se iz naše kršne Liburnije da Vam razgalimo srce da Vam izjadamo svoje jade.

Često čujemo hvaliti narod ovog kotara radi svoje marljivosti, okretnosti i spretnosti, što bi ga u drugih okolnostih podiglo do blagostanja, al ovako uz čestu nerodicu, slabo i neizdašno zemljište, nemože se prehraniti nitialentom ili krumpirom. A odakle i bi? Rekosmo jur za slabe ljetine i neplodno zemljište, a dodajmo tomu nesnosne poreze ili što još najvećma kmeta ubija, naime: namete (adicionalne), pak neka ti se Bog smiluje.

Na Lovranšćini n. pr. su već sada ti nesretni nameti prekoračili fr. 1. 50% Ako bude tako išlo dalje, doći će brzo 200%. Kamo će narod onda? Jede se, pije se, troši se na sve moguće, a dohodakah neima! Kapitalisti se dižu svakim danom, vukuć debele kamate, neplaćajuć nikakova poreza od svojih glavnica. Dapače što je najgore, zlorabe istu slobodu ubogih kmetovah. Vidjeti je, da jih svojimi novci privlače na lepak, kao ptičar ptice. Tim oduzimlju oni kmetovom slobodu i kopaju crni grob ovim i sinovom njihovim.

Obilaze kuće, pobiraju podpise, da ugrabe neuku kmetu i jezik, ne bi li ga tim lišili svaka prava, da ga jednom rieči posve sagine. Pa koji su to apostoli, koji ne se timi kriepostimi odlikuju? Ta pozna jih sav kotar, a mi njim kličemo: crn vam obraz izdajice.

Ovud bi narod uživao u miru svoje dane pa bilo i u siromaštvu, kad samo nebi bilo par obiteljih koje siju razdor, zasepljuju siromaha kmeta što više mogu. Te 3 ili 4, moralno i materijalno propale obitelji hoće da pašuju nad 7000 dušah lovranske obćine. Kako vidite malo jih je ali kad biste htjeli izdati povjest njihovu, to Vas osjeguravamo, da bi preširoka izpala premda bi bila više zloglasna no li dobra i kriepostna.

Uza sve te nevolje nije čudo da je narod ubog kad ga eto i teške bolesti taru. Već je evo pol godine otkad trpi na strašnoj bolesti kozicah, koje su se uvukle skoro u svaku kuću, gdje izgleda kano u kakvoj bolnici. Čudimo se da nezalazi ka bolestnikom u ovako pogibeljno doba naš kotarski liečnik. Je li to možda njegova nemarnost ili ga narod upoznao kao nesposobna i njemu neprijazna? Pripovieda se koješta o »jetikima« gdje bijaše obćina prehlada, o »madrunu« gdje bijahu kozice, itd. itd. Pridajte li tomu velike prislojbe (takse) koje sile narod radje poginuti, negoli potražiti pomoći u liečnika u koj neima povjerenja, pa gotove nevolje.

Najjedno seipak nemožemo potužiti na našu gospodu a to je, da nisu nemarni u potalijanjivanju i ponemćivanju ovog pulta. Prvim su na čelu što činovnici što civiliste a drugim sami činovnici malom iznimkom, od najvišeg do najnižeg. Da Vam rečemo koju i glede finance ili dogane koju zahtjevaju u Lovranu. Lovranski prevoznice (trageteri) dolozeći iz Rieke krcati ljudi i svakojakom robom, moraju u lku bilo liepo ili ružno vrieme da financa ladju i teret vizitira. Nedavno htjedose neka gospoda moliti visoko ministarstvo da njim se dade financa u Lovran. Nu kako doći do toga? Najkraćim putem t. j. lažju. Mjesto da ulože poštenih žrtvah, poslužise se svojim obćinim oružjem. Napokom se tuži narod, osobito onaj nepokvareni i pošteni vanjski narod, na mlitavost i nebrzičnost svog pastira, koji si nije znao steći ljubavi i privrženosti u narodu, osim dvojice trojice gradjana koji neidu nikad u crkvu ili ne primaju ikakve sv. sakramente. Mi mu čestitamo na tako liepu društvu, dostojnu zaista svećenika Hristova? Da nam se ne reče, da izičemo ovo iz političke strasti, kažemo otvoreno, da mi nediramo u njegovo političko osvjedočenje, jer ga naprosto neima. U tom je on prava nilica, držeći se one: »kade bolje, tu do dalje.« Mi rekosmo ovo njemu kao svećeniku, od koga imademo pravo zahtjevati, da nebude narodu na smutnju nego na ugled, da nam bude u duševnom i tjelesnom životu prvakom, vodjom i braniocem, kakav mora da bude svaki pastir, koji ljubi svoje stado.

Eto timila »Sloga« naših jadah i nevoljah koje nas biju i koje je teško od strati u današnjih okolnostih. Zauzme li se čovjek za neukog kmeta izvržen je mržnji ogovaranju, ruglu i napadanju od gradske gospode, a nečinili to, nije začeljo svojoj dužnosti.

Sve ćemo ipak nekako prekurburiti i pregorjeti, nu najnoviji pokušaj, da nam izčupaju iz grla naš sladki jezik, toga njim je nikad nedopustimo. Zaludu Vam gospodo sve vaše paklenske spletkartije, zaludu mićenje i nagovaranje, zaludu strahovanje i grožnje, naš dobi puk nije još tako duboko pao, da bi urinuo sam sebi nož u svoje poštene grudi. »

POGLED PO SVIETU.

U Trstu, 15. veljače 1883.

Danas ćemo se porazgovoriti veoma u kratko, jer velikih svjetskih novosti neima, a bez svakidanjih lahko nam i našim čitateljim.

U Beču naše car. vieće marljivo radi na raznih velevažnih zakonih, akoprem je donekle zaprečeno veoma neugodnim događem. Pukao je naime glas, da su se dva poljska zastupnika dala podmititi od nekog Schwarza, da mu budu na ruku a nasteljanu da dobi on gradnju poprečnih Galicijskih željeznica, što jih car. vieće dozvolilo, a ministarstvo dalo nalog, da jih gradi. Poljski su zastupnici odmah prisilili svoje zemljake, nekastupe iz carev. vieća, a desnica i ljevica složile se u tom, da se povede stvorja iztraga, i tko je kriv, da se kazni, kako valja, pa mkar se u tom ne čistom poslu našao zapleten i koji član samog ministarstva. Tu je strogost tim potrebitija, jer je ljevica napela sve sile, da uslied tog dogođaja smete većinu car. vieća i sbaci sadanju vladu, pak uzme opet kormilo u ruke, koje su u svoje vrijeme crnile Bože gore, a da jih nije za to nitko na račun poziva. Jedno je većina naroda i njezini zastupnici, a drugo po ko, i nevaljani ljudi, nevaljanci neka se što prije odstrane a narod i njegovi pošteni zastupnici neka radi toga ništa netrpe. Ministar je Taaffe baš u ovom smislu odgovorio ljevici na upit, što ga je upravilo nanj u tom poslu, koji će nadamo se prečistiti i još bolje ukriepiti desnicu i sadanju vladu.

U Franceskoj vlada još uvijek što veći metež. Iz svega, što sad tamo rade, vidi se, da ni sami republikanci neimaju vjere u Republiku, jer da nije tako, nebi nekoga radi nje proganjali. Pa najbrže da im se to nespokojite. Princa su Napoleona iz tamnice pustili. Ali ipak nemogu da se neograde proti tako zvanim pretendentom. Zato su proti njim u zastupničkoj kući skrojili navlašan zakon, ali tog zakona neće da prihvati tako zvani Senat. Uslied toga ministarstvo je dalo ostavku, pa sad je zlo i gore nego prije.

Ruski car Aleksandar dao na narod proglas, u kojem mu javlja, da će se dati kruniti dojučega mjeseca maja. Bismark da je još uvijek bolestan, a njegov najveći protivnik, bivši ruski kancelar starac Gorčakov, da leži u Nici na smrtnoj postelji. U Londonu svršava svoj posao tako zvana dunavska konferencija, koja da će prihvatiti već poznati nam projekt, koji dakako neide po čudi ni Rumunjskoj ni ostalim manjim podunavskim narodom. Turska i Crna Gora još se uvijek pravdaju radi svojih medjah. U Aziji digli se neki divlji narodi, pak zadaju mnogo skrbi i engleskoj tamo vladi.

Franina i Jurina.

Fr. Čaj istina daj bi ovo leto Ferdulov debiji lego Zvanicev?

Ju. Aja, ač da Zvanicevemu Turo-poljčiću nisu šle talijanske posejli.

»Proporucamo i Zarko stavljamo na erco svakom istarskomu rodoljubu (osobito našoj inteligenciji), da se, pa nalazio se on ma u najmanjem selcu, zauzme za naš tužni narod. Svaki pomogni mu svjetom svojim, ponuđi, gdje ne zna da si sam ponuđio; proporuči mu uzgoj djece njegova u materijalnom jeziku hrvatskom, koji nu je toll liep i sladak, koji nu je u svoje vrijeme, dok je Hrvat bio još jedinastven, jezikom vladajućim od jadranskoga mora našeg, do Triglava i Dunava.

Rodoljubl istarski! Kupite se u kolo, snašite svaki dan, pa ma jedan novčić na stran, Vas nade bolji. Kroz mjesec, dva, nađi će se i forinta, pa predbrojite tim novcem seljaka na »Našu Slogu«. Dajte mu ju, nek ju čita. On će ju razumjeti, on će ju svahiti, on će erpit iz nje korist i za se i za djecu svoju. On će saznati da još Hrvat živi, uvidjet će i potrebe i prava naroda hrvatskoga u toj svojoj tužnoj Istri. Pa svremenom nađie li se i još koji novčić suvišan, žrtvuje ga, kupitu koristnih hrvatskih knjigah, razdieljuje jih narodu, a narod čitajući jih i osvjedočujući se, blagosilvajući će dušom svojom Vašu žrtvu, Vašu blagobolnost. Pokažite našim svobodim neprijateljima da narod hrvatski u Istri, prem potlačen, još živi, da živi hoće i želiti mora. Dakle: Pozor!

Ured.

Fr. Ča biš rekao Jurešino, ki zajkili su na Voloskeni najveći?

Ju. A nemski, ač jih je najprvo čut i najdalje videt.

Fr. A i zato neče naša rume kranjskega sena, zaš se reče: imaš dug zajk kako i kr....

Ju. Hm, to smrdi po diškoridije.

Fr. Ava zlo za nas Jure i ze se naše.

Ju. A zaš to vavak gundirjaš?

Fr. Zaš govore nika gospoda, niki kapitani i potešti da nevalja bit Hrvat, nego onako šari šari.

Ju. Da da, ter govori tako i naš sudac Ivan i Jakov.

Fr. Poborica da nebudu sada Vitezica i drugih povezali.

Ju. Ha, neka brani Talijane, pak mu neče niš.

Fr. Ma meni se sve čini, da će se va tom neki prevariti, naš sedaošnji poglavlari su do mala, a Hrvati te još ostaj, pak te nikoga i njegovu dicu račun pitat.

Ju. Ma niki govore: viva la španja dove se manja. Danas budimo Talijani, kad tako ozgora oči, a pak kada nebudu oteli, bit ćemo i Hrvati i Nijemci i pa-eje vire, samo da nam bude dobro.

Fr. Mi smo Frane va Buduliju zašli.

Ju. Ma i meni se pari.

Ju. Dobro jutro Franino, kade si bil ovih danah pustnih?

Fr. A bil santi tamo va Lokvah blizu Delnice.

Ju. Pak ča si tamo šul ale videt?

Fr. Videl sam ti nebare na 30 jenara meseca, kade se dva po kućah za divo love, a domaće pušćaju z ruk.

Ju. Pak ča je to divo i domaće, rastumači to malo?

Fr. Videl sam: prvo, kade se dva za tuji zajkili i klobasi love, tolije divo, drugo, čul sam da jim je lemozinica od 30 florini iz orekvi ukrajena, to ti je domaće.

Ju. Pak ča govore temu ti dva?

Fr. A ča bi rekao, muče kako zid.

Fr. Povej mi malo Jure, ča ti je ono tvoj Žensko pod ladonjun neki dan predikl kaj oduko z rukami mahat i zelenun bradun tresat?

Ju. Ča ni bil pul tebe? Ja san ga videl hodit z onun kartun od kući do kuće, kako i kapučina kada marun pobira.

Fr. Ni bil ne pul mane aš se metli boji, nego su mi neki govorili da popisuje koliko će ki dat beći za drva, zaš daš deca va škole zima?

Ju. Ni to nebare ne, lego on popisuje i lovi priproste ljude za talijansku školu a od tegaj i mane predikl.

Fr. Pak si mu pokazal zubi?

Ju. Ala siromah sam kontra njemu, ma san mu jih avakoveh zrakal, da ga već neče volja bit mane se lovit.

Fr. Dunke ča si mu to rekao?

Ju. Ganal sam mu ovako: Čuju šijor, oni su bili va talijanskoj školu ma su sejeno zapućeni spređa i zada. Mi vanjski nismo videli ni hrvatske ni talijanske škole al nismo tako nemi šijor, da bimo se dali od sakega za nos peljat. Ča bi delala naša deca va talijanskoj škole, kega bi meštar vadil, ča ona dva tri opaljenca gradaka? Govorite da smo si mornari pak da moramo znat talijanski. Al smo i mi bili mornari i kakovi, a talijanski nismo se znali ni prekrizit u to se barem navade današnja deca i va hrvatskoj škole.

Oni imaju šijor, cekini i plesniveh toljari kako hudoča tući, pak neka store na svoja špendiju talijansku školu, a vadit mora decu oni dva tri njih šijor, prijatelji, ki ovuda zijala prodavaju. Ja bin njih šijor, ma neka mi nezaumere, na bršljan peljal, kada misle da imaju kega pravega prijatelja ovuda. Znaju ča njim je šijori neki se spumečuje kako muji bilo dobro kadaj bil poteštu, neki kadaj bil mežujar neki bi rad postal za škrivana a neki želi da kuma. Istarla za njega govori, a svi skupa te prodati i hrvatski i talijanski zajk za pipu tabaka al za kvartlin duduma.

Oni šijor razbijaju glavu za ovo i za ono ča ni bilo ni ča neče bit. Imaju hvala Bogu sega dara božjega, pak su manje kurentni nego »ekartirova« ki se sunča svojun plipicu pul mora, al stara »Luca« ka zvretenom brnda. Znaju ča ču njih reš šijor, oni su mogli poć da jih naš »gospodine« blagoslove kako i one munjence od prve sredi va Medveju pak bi njim gospodin Bog pod stari doli morda pamet razsvetlil, zaš danas jutra valja poć; vidu šijor, onde preko porta, kade će jih morda tokat pul našega kapelana ležat. Pak ča neče bit bolje i lepše ako budemo za njimi govorili: Bog ga pomiluj, Bog mu duj lahko i dobro, nego da se reče, vis onde lezi on šmarad, ona gnjušova on žmutjivac; a čaj još huje, znaju šijor, da kakov je danas svet da bi jih mogal još ki poikovat zaš to ovuda znaju.

Fr. Ala Juricu lepeš si mu povedel Bog ti je potrdil. Paran da ti neče već zanovetat.

Ju. Neče ne, zaš ni bele ni černe ni onda rekao nego: »vago con la mojer a Venecla«; a ja sam mu zakričal, bon vijajo šior, samo neka nezabe pod posteljnu sidro i neka nezabe oimau od broda molat da nebudu celu noć vezani za kraj vozili, kako i njihli stareji.

Različite vesti

Javljaju nam iz Beča da je baron Luzaarini, istarski zastupnik na carevinskom vijeću u Beču, položio svoj mandat radi obiteljskih uzroka.

Na otoku Krku piše nam među ostalim prijatelj: Imenovanje kotarskog sudca u Krku g. Ljudevita Tomićića za savjetnika kod zemaljskog suda u Trstu u koliko je uzradovalo stanovništvo našeg otoka što se tiče njegovog promaknuća, u toliko ga je razžalosilo, jer se mora od nas ditišiti čovjek, koji je čulo za ovaj pošten narod i ljubio ga svim žarom svojeg srca. Naš puk gubi s njime istinskog prijatelja i suduškog savjetnika, te će uspomena na njega upisana biti u zahvalnih naših srdcih onom ljubavju, koja ljubet štupa a štovajuć obožava. Na njegovom rastanku s nami možemo ga uvjeriti, da med nami neostavlja neprijatelj; a ono što ga ovom egodom konačno prisilio jest to, da bude i nadulje ko što dosada na svojem mjestu zagovaratelj i štitiitelj nevinog i priduškog, ali baš za to proganjenog i varanog hrvatskog puka.

Koji će na njegovo mjesto u Krk, nije još poznato; ali kako se čuje upravo suda preuzeti će u svoje ruke do imenovanja novog sudca dosadašnji *malu sudac* g. W. Nedao Bog, da ju. konačno i definitivno preuzme! O njegovom postupanju čuvlja se i govori kolešta, nu na to neka paze njegovi predpostavljenici. Ono što mi tvrdimo jest to, da je on posve nesposoban za takvu službu; u Krku se boće čovjeka koji poznaje posve dobro hrvatski jezik, a g. W. ga ne poznaje, premda su ga usposobljile dve tri obćine svojom sveučilišnom sveodobom. Na našem otoku ima danas preko 20 hiljada duša, a od ih je kakvih 1500 Talijanah. To bi imali dobro znati oni koji imaju upliva kod takvih imenovanjeh.

Banjalučki biskup. Kako »Sriemski Hrvat« javlja, podnili su stanovnici grada Banjaluke u Bosni, bez razlike vjere, dakle i katolici, i pravoslavni i muhamedanci, njegovom Veličanstvu molbenicu, kojom mole, da im za biskupa dade njihova sina iz Banjaluke, mladog brata otca Vida Miljanovića, koji ne sada nalazi u Livnu (Bosni) kao profesor bogoslovja.

Almanak »Hrvatska«. Uz nevolje i biele koje nam naš tužni narod u Istri odasvud prilišti, uz ljudsku nepravdu, koja nam neda da odahne, da se na vlastite noge pridignemo uzpoko svim božjim i prirodnim zakonom, morao bi čovjek da svedoji kad nebi imao od nikud nađe, kad nebi znao da svaka sila i nasilje do vremena, kad se nebi nadao da će i pred njegova vrata graniti jednom sunce. Takovu nadu pobudjuju u nas, a namizalo i u svakom poštenom hrvatskom srdcu u Istri, dva najnovija čina naše »hrvatske nade« naše digne sveučilišne mladeži u Zagrebu i u Gracu.

Hrvatska mladež sveučilišta zagrebačkog pustila je ovih danah med hrvatski svet svoj poziv, kojim rodoljube hrvatske pozivlje na predbroju almanaka »Hrvatske«. Imena mladih pregulacah, što no se sakupile oko redakcionog odjora za almanak »Hrvatsku«, otječu nam podupnu garanciju, da će to dicheničko djelo, kuda jednom izadje izpod tiska i med hrvatski svet zadje, podpunoma odgovarati kako zahtjevom lepe i izborne književnosti hrvatske, tako i svrli, kojoj ga mladi soko-

lovi hrvatski namjenije. A ti omladino hrvatska na noge se i razgali, žarke osjeđaje srca svoga, razplamti divne zamisli koje ima tvoga, napiši na bielu knjigu, što si zamisli, pak eto onda »Hrvatske« žive i krasne med narodom hrvatskim!

Srce nam se diže, hrvatski osjećaji niži plamtivo se šire našim grudmi, pred očima nam ostanja ljepša budućnost, bolja kob tužnog našeg hrvatskog naroda u Istri i Hrvat ti je, brate, od vjekada bio čovjek rodoljub, čovjek poštenjak. I eto, čist prihod almanaka »Hrvatske« namjenio je odhor njegoj »Bratovšćini hrvatskih ljudi« u Istri! Čuj me narode hrvatski, čuj me ti istarski *idavci*! Mladost hrvatska pobrinula se eto, pregnula za tebe, da te spasi od smrtna napadaja nikad mirnog i krvnog dušmana tvoga. Za siromašne sinove tvoje, koji su željni svjetle nauke, čovječeg znanja, a ne mogu nikud ni maknuti, jer ih gnješi beda i siromaštvo, jer im neprijatelj tvoj i njihov oduzimlje dijavolski svaku zgodu, svako sredstvo, — za te eto sinove tvoje pobrinula se mladež hrvatska u priostolnici svojoj, u Bielom Zagrebu, da namakne tvojoj »Bratovšćini hrvatskih ljudi« u Istri koju krajaču, koju forintu, a ta će omogućiti sinovom tvojim, da podju u hramove znanja i umjeće, da se ondje izobrazu, da postanu ljudi, pravi ljudi od oka, da budu Hrvati, koji ne ča danas sutra stupit na brunik tvojih pogaženih hrvatskih pravih i pravih čovječnosti, kako u tužnoj Istri tvoj, tako i širom cele one zemlje, gdje on se abori i govori mil ni jezik hrvatski.

A narodu hrvatskomu i inteligenciji njegovoj bez razlike vjere preporučamo što veći mar za liepu knjigu hrvatsku, a u prvioj liniji sjedamo sve i svakog one rodoljubne oclji, koji je almanak »Hrvatske« namijenjen. Jednu forintu pregorjet će svaki lako, da se na »Hrvatsku« predplati. Gospodi pako, koja se kreću po krugovih šireg društva hrvatskog, koja no imadu velika posustanva i razšireni krug prijateljah, stavljamo na srce, da se za tu rodoljubnu stvar što toplije i energičnije skupljanjem predplatićah po svih slojevih hrvatskog pučanstva zauzmu. — Predplati i novao nek se šalju na odhor za izdavanje almanaka »Hrvatske« u Zagreb. — Dakle: Na noge se! Dužnost nas zove hrvatska!

Na uvaženje hrvatskim akademskim društvom po sveučilišnih monarkije. Hrvatski djaci na sveučilištu u Gracu upisaše se ovih danah redoviti članovi »Bratovšćine hrvatskih ljudi« u Istri. Na drugom mjestu »Nasleđe« donasmo imenik gospode upisanih i darove, koji nam za »Bratovšćinu« stiglo. To poživno djelo hrvatskih djakah? Gracu iznenadilo nas je vrlo milo. Odkad je djakom hrvatskim na sveučilištu gradskom traga i glasa, od vjekada slavila je njihova rodoljublivo i poživnost diljem Hrvatske. Oni pokazuju uvijek a pobjeđuju eto djelom svojim i danas, da su Hrvati i ljudi, da im srce njihovo skupa s nami plače nad gorkom sudbinom apjenetog nam naroda hrvatskog u Istri: Srdacna njim hvala!

Ne bi li se za tim primjerom povel i drugi hrvatski djaci po sveučilištih monarkije? Hrvatsko srce njihovo odgovoriti će nam skoro!

Demonstracije za Oberdanka. Iz Rima brzojavljaju 13. o. m.: List »Pro Patria« bio je nedavno tri puta uzastopce zapljenjen, jer je sakupljao prinose za spomenik Oberdanku. Po tom skupljao je opet prinose pod naslovom »Za istarsku nesreću«, al ga je oblast s nova zaplenila. Ravnatelj gimnazije u Vicenzi, koji je posliednjih danah učestvovao u irredentističkih izjavah, premješten je kao učitelj u Lodi; s istoga razloga osuđena su dva sveučilišna djaka u Jakinu na godinu dana tamnice. Pokret je uslijed te vladine strogosti, prilično jenjao. Za sjednicu komore, koja će biti 17. o. m., prijavljene su već interpelacije o irredenti tako od strane ministarske kao i radikalne. Vlada usvojiti će sve interpelacije, te pred narodnim zastupstvom službeno izjaviti, da pokret žigosa i da je voljna očuvati prijateljstvo sa Austro-Ugarskom.

Ledeni most preko Niagare. U sjevernoj Americi pobudjuje pozornost Amerikanacah neki veliki ledeni most koga je sama narav stvorila na riei Niagari. Na obale njezine vrve svaki dan tisuće ljudi da se nagledaju do sita toga divnog prizora. Željeznički vlakovi dovode dinomice sa svih stranah Amerike znatiželjne ljude na lice mjesta. Taj ledeni most nelma niti lukovnah niti stupovnah, već je samo velika ploča debela leda, koji se je uledio na površini rieke po zakonih naravi. Južni vjetar glavni je stvorac toga čudnovatog mosta. Duvajuć on naprestance, razbio je onaj silni led na erijskom jezeru na 25 morskih miljah u širinu. Tako zaplivaše niz rieku Niagaru grdni komadi razbijenog leda a nastala studen spojila je iznenada sve te plivajuće sante na jednom mjestu, i tako sagradi se taj ledeni most sam. Tako dugačkog mosta od drugog materijala ne ima na čitavom svijetu. On se pruža od podnožja vodopada rieke Niagare tri milje u duljinu. Preko mosta možeb predi na svakom mjestu bez ikakve pobjelji. Ljudi, koji no se bave krijomčenjem koje kakve robe, zamisliće si sada svoje brkove, jer će malom mukom

i bez velikog straha kriomice prenašati mod robu, za koju se plaća velika carina i porez. Nu svakako, to veselje njihovo bit će kratkog vjeka — dok ne pubno kakav topao vjetar! A onda s Bogom ledeni moste i mastna kriomčarska zaslužba!

Orlijska kuća. U New-Yorku gradi se kuća, u koju bi se strpati moglo celokupno stanovništvo omanjeg grada. Kuća nosi ime Navarre Block, a dugačka je u prošleju 130 metara i 70 metara visoka, ima sedam spratovah (podovah) prieda i sedam od traga s dvoristima i baštama. Ogromna ta kuća stajala 18 millionah.

Turska zabranila naseljivanje Židovah u Palestini. Turske oblasti zabranile židovom, da se po Palestini naseljuju. Englezki bogataš, nekakav židov Olifant, tuži se u englezkih novinah »Times« na to, što se židovi ne smiju naseljivati po Siriji. Ta zabrana, koja no je posljedila uslijed toga, što su se židovi iz Rumunjske i Vlaške u čitavih čoporih počeli naseljivati po Palestini, tako se tamo strogo obdržuje, da su i jednomu židovskom rabinu iz Austrije zabranili posjetiti Jeruzolim. Ako dakle budu židovi htjeli imat Palestinu, morat će ju za skup novac kupiti od turske vlade. A ova zaht da zaisket mastnu cieniu.

Pravda radi baštine. Nedavno preminuo je u Londonu grof Eyre, ostaviv veliki imetak, koji je na jednake dielove podijelio među svoje sinove. Od tih je najstariji rimo-katolički biskup u Glasgovo, a mladi William Eyre, rektor jezuitske škole u Lancashiru. Potonjega zapala je baština od 800.000 for. Jer pripada redu Isusovcuh, te nesmije imati vlastitoga imetka, zaplano je pripavši mu baštinu svomu redu. Englezki izvršitelji oporuke poruču valjanost toga zapisa, jer po starom nekom englezkom zakonu nijedan Isusovac i nijedno društvo Isusovcuh nemože u Englezkoj stedi novacah. Kušana je nagodba, no nije uspjela, te će sada parnica doći pred sud.

Liepa starost. U ruskom selu Petrovki, blizu grada Odesse, umro je prije nekog vremena neki seljak, imenom Jakov Cigelov. Bilo mu je preko 147 godina. Ostavio je sina, stara 115 godina, zatim nuka od 85 godina, pravnuka od 40 godina i još množinu kćerih, unukah i pranuukah.

Značajno je svakako, da je taj drevni starac, koji no je doživio tako visoku starost, ostao zdrav i živav sve do smrtnog svoga časa. Prijatelji njegovi uvjerjavaju, da nije nikad pio ni vina, ni rakije, a bogme da nije ni pušio.

Ogroman kostanj. Na Aetni se nalazi višje ogromnih kostanjah, od kojih jedan broji već oko hiljadu godina, u obliku imade to ogromno drvo 64 metra. Dosada se je mislilo, da je onaj kostanj samo 800 godinah star. Italija u obće ima mnogo ogromnih kostanjah, poimeence oko-lja Mantue te Toscane, gdje imade više kostanjah do 90 metarah visokih. Zanimljivo je i to, da se iz Italije svake godine izvozi kostanja za 2 milijuna lira (800.000 for.).

D. Sillich kapitalarski vikar poročko-puljske biskupije razaslao je: »Častnom svećenstvu i avim vjernikom: poročko-puljske biskupije, poslanicu u oči korizmenog posta, u kojoj nagovara i opominje podčinjeno stado, osobito ono na selu, da se čuva griješnih prigodah, da se okani svojih opadinah, da svatko i svuda izpoveda načela svoje sviete vjere, da izplita poobožno i ozbiljno svoju savjest, da se uzumogne dobrom i iskrenom izpovedju pripraviti na svetkovanje preslav-noga uskrsnuća Kristova. Na koncu poslanice nalazi se način posta. Preporučamo našemu pobožnomu narodu da rečenu poslanicu marljivo i ponnjivo čita i da se polak nje vladu.

Čudnovata zabrana. Gradsko poglavarstvo glavnoga grada Mizezemske, Haga izdalo je ovih danah odredbu, po kojoj je mladim ljudem izpod 21. godine zabranjeno plesati na javnih plesovih. Odsle će dakle svaki, koji bude polazio plesove, morati sobom ponesti i krstini list, da se može pred organom oblasti izkazati.

Što će biti za sto godinah od Evrope? Zadnjih 20 godinah sve su evropejske države manje vjele točno popisivale svoje žiteljstvo, te je prema tomu proračunano, koliko priraste postotakah svake godine.

U Holandiji su godišnji postotek prirasta najveći sa 1.35, u B-igiju sa 1.21, a u Francuskoj najmanji u Evropi sa 0.32% u Njemačkoj naprotiv 1.12; tomtu uz Rusiju najbliže stoji Švedska sa Norvežkom; Englezka sa 1.01%, Italija sa 0.89%, Švajca sa 0.70 i Srbija sa 0.77%.

Prema godišnjem prirastu naraslo bi žiteljstvo za 100 godinah u 13 evropejskih državah ovako:

1. U Hrvatskoj od 1,900,000 na 3 i pol.
2. U Srbiji od 1,700,000 na 3 i pol (a svi Hrvati i Srbi zajedno najviše na 18—20 milijunah).
3. Bugarska od 2 na 4 i pol.
4. Evropska Rusija od 88 na 270 (Evropa će biti kozuđak) a s azijskom Rusijom od 400 na 800 mil.
5. Austro-Ugarska od 38 na 80 milijunah.
6. Njemačka od 45 na 138 milijunah.
7. Italija od 28 na 68 milijunah.

8. Englezka od 35 na 95 milijunah.
9. Holandija od 4 na 15 i pol milijunah.
10. Belgija od 5 i pol na 18 i pol milijunah.
11. Švajcarska od 2 i tri četvrtine na 5 i pol m.
12. Rumunjska od 5 i pol na 8 i pol milijunah.
13. Francuska od 37 samo na 58 milijunah. (1)

U svakoj se državi prema tomu osim Francuske ima žiteljstvo barem podvostručiti, ako ne i potrostručiti za 100 godinah.

Navedi most na svietu gradi se sada u Pensylvaniji nad rijekom Chigua. Visina mosta iznosi 67 metarab. Korito rijeke Chigua leži 625 metarab nad morskom površinom. Za gradnju toga mosta trebati će 1,800,000 kilograma željeza i 54,000 kubičnih metarab kamena.

Zadužio se u vlastitom salu. U Milwaukee umro je pred nekoliko tjedanah najteži muškarac u gradu — težio je 480 librah — imenom John Harzer u 28. godini doba. U 16. godini bijaše tako slab i suh, da se je mislilo, da će od slabosti umrijeti. Ali iznenada se udebljao tako, da su ga morali svakoga jutro voziti u kolu u njegovu radionicu — hio je kovač. U posljednje vrijeme odeblja se tako, da se nije usudio leći u krevet, da se ne zaduši. Spavaše zato u naslonjaču, ali usuprot tomu zadužio ga vlastito salo u suu.

Čovječji vjek. Od milijuna žiteljah doživlji 60 godinah: U Italiji 74,002, u Englezkoj 72,910, u Holandiji 76,936, u Švedskoj 78,187, u Danskoj 86,567, u Belgiji 88,432, a u Francuskoj 101,495 ljudi.

Književne viesti.

Prilozi kulturnoj i pravnoj poviesti Hrvata od Ante Puklera. Knjiga prva, avazak prvi. U Zagrebu, Tiskara »Narodnih Novina« 1882.

Životopis D. Jurja Dobrila biskupa tršćanskog — koparskoga. Napisao Cvjetko Rubčić. Na svjet izdalo društvo sv. Jeronima. Bez ovog krasnog djela nbi smjela biti nijedna kuća hrvatska, napose u Istri, da izdale pred očima uvijek našeg nezaboravnog čitatelja i dobrotvorca. Tko želi imati ovu knjižicu neka pošalje na administraciju našeg lista 30 a za poštu 5 novč.

Nadalje može se dobiti kroz našu redakciju prekrasna molitvena knjiga od velikog nam pokojnika »*Ode duši polja tojca*« koja stoji vezana u polukot 60 novč, na finijem papiru 65 novč, vezana u koži sa zlatorezom i fr. 30 novč. Nevezana na prostijem papiru 25 novč, na finijem papiru isto nevezana 30 novč. Evo što piše jedan naš predbrojnik, seljak iz Banata o rečenom molitveniku: »Voljan sam da se ova ljepa knjiga kod nas razprostrani jer je vrlo lijepa što naš pokojnik Juraj Dobrila privratio za slavanjski puk, zato mu udilio naš presladki Isus svijlost vikoljenju.

Hrvatska biblioteka. Br. 4. Avelina Bakarina ljubovna sgode i nesgode. Critica iz života bakarskoga. Napisao Josip Krmotić.

Voječki, Strašni dvor. Knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Cijena 15. nd.

Hrvatska biblioteka. Br. 5. Španjoleci u Hrvatskoj. Historička pripovijetka iz XVI. vijeka. Drag. F. Krizževica. Knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Cijena 15. nd.

Vienac. Br. 4. Vienca ima sljedeći sadržaj: Pjesme Rikarda Jorgovanica: »Moj piri« i »Umilni stee«; »Začudjeni svatovi« roman Jenia Silolskoga; »Četnikova pripovijest«, novela A. A. Kosinjskoga, preveo A. T.; »Večernja zabava od Dr. K.; »Gdje su naši stari španjoli svojoj knjige, bibliografski pahirci; »Put na Lovćen«, od F. J. Despota; »Spomenik Augustu Šeni«, sa opisom koncerta u Varaždinu, koncerta i pjesa u Zagrebu, uz prologo Vladislava Vežića i Dr. Franje Markovića; Listak, slika: »Svatovi česke kraljevine Dalmacije, od Vlačava Brožića. — Uprava Viena javlja, da se predplaćat nanj još uvijek prima te da se svi izšli jur brojevi mogu dobiti.

Vienac. Br. 5. »Domeškinja i propelo«, Spjevao Gj. Arnold; »Začudjeni svatovi«, roman Jenia Silolskoga; »Četnikova pripovijest«, novela A. A. Kosinjskoga, preveo A. T.; »Munjevni posvijet«; »Književne obznanee«; Listak: »Književnost«; »Umjetnost«; »Svaštice«; Slika: »Večernja zabava.

Vienac. Br. 6. »Piev.« Spjevao Dr. Stjepan Iljašević; »Začudjeni svatovi«, roman Jenia Silolskoga; »Put na Lovćen«, Napisao K. I. Despot; »Pavlo Stooa« (sa slikom); »Književne obznanee«; »Angjeio Smrti«. Izložica pripovijest. Spjevao M. J. Lermontov, preveo B. Brleković; »Četnikova pripovijest«, od A. A. Kosinjskoga, preveo A. T. Listak: Slika (Miramare); »Književnost«; »Umjetnost«; »Svaštice«; »Bibliografija.

Ružmarinke spjevao August Harnabadić, i Zagreb 1883. naklada G. Grünhuta, tiskom Milana Kerdića na Sušaku.

Nada. Br. 3. »Hajde Nado!« pjesma; »Crte iz života ejenerala Marka Sinovčića.

piše Milan Mirković: »Na Porinogradu«, pjesma Grgura Blokovca; »Smrt kneza Petra Kružića Trantskoga i propast Kisa u Turke«, historička pripovijest; »Poljička hiejanja«, crta Juraj Kapid; »Osveta«, francuski od R. Cortamberta. Listak. Bibliografija.

Viesti kluba inžinirah i arhitekta u Zagrebu 31. prosinca 1883. sv. II. god. III. Vjestnik hrvatskoga arheološkoga društva god. V. br. I.

Pravo pravničko upravni list. god. X. sv. 118. 31. siječnja 1883.

NEUKU NAUKA.

Kako da održimo voće. Mnogo se načinah uporiavilo na održavanje voća, pa među ostalim kušalo se uspješno omotati voće, jabuke, kruške, šljive običnom kartom, novinama itd. na uko je karta zauzela tim bolje. Voće ovako omotano spremi se u kakvo suho mjesto a po mogućnosti i omračeno. Na ovaj će se jednostavni način sačuvati voće za više ili manje mjeseci, prama naravi voća i prama tomu da li je u spremu stupilo zdravo ili ozledjeno.

G. P.

Liek proti kurjem oku (calli, žuljevi na nožnih prstih). Dr. T. koji je dugo trpio na kurjem oku, kojeg je dapače svijet rad toga šepavim držao, pripovjeda u »Gosp. Poučniku« kako se lišio svih kurjih okah na sasvim jednostavni način. Njemu je dr. B. savjetovao lišće od bršljana. Zelenu listu od bršljana odnese se petlja, (repić), pa se donjim licem postavi na kurje oko. — Da priljubi oku valja iz prvine ili privratiti list, ili da ga bičva drži. U24 sata priljubi se list sasvim: pustite tako, kakova 3 ili 3 dana, pa se onda digni. Kurje oko, koje je bilo pod listom mrvilo se, kao da je mokar kruh ili preginjilo drvo, reko bi da se je izsolilo. Postabi se novi zelen list, a on u 3 ili 4 dana razjede kurje oko do korijena, a nastavi li se dalje razjede mu i korjem, te se na takovu mjestu više nikad nepojavi kurje oko. Kako vidite bršljan proti kurjem oku prokušali su i savjetuju učeni ljudi, bršljana ima svagdje, te se tih bolih i tog dosada na veoma jeftin i jednostavan način možete riješiti.

Javna zahvala

za delavsku školu u Kastvu darovali su:

Pređ kanonik Andrija Sterk f. 10.— platilo f. 10.—; P. N. Simon Lettich pristav f. 10.— platilo f. 1.—; P. N. O. Mavrovil Samuel f. 1.— platilo f. 1.—; P. N. O. Ciril Kroppek f. 1.— platilo f. 1.—; P. N. A. Spinič, plovac f. 10.— platilo f. 10.—; P. N. P. Flog, blisk. kapelan f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. V. Dubrović, kap. f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. M. Reholj upravitelj župe f. 2.— pl. f. 2.—; P. N. Miho Laginja, kup. f. 3.— pl. f. 3.—; P. N. Robert Vlah, posebnik f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. A. Šeitar, kap. f. 2.— pl. f. 2.—; P. N. M. Šumberac, šote, kap. f. 1.— pl. f. 1.—; P. N. A. Mišić, kap. f. 1.— pl. f. 1.—; P. N. J. Mezel, kap. f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. Vinko Zamljić, župnik u Vepricu f. 10.— pl. f. 5.—; P. N. Franjo Zupan u Poljanah f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. Josip Janc, kap. u Rukavcu f. 5.—; P. N. Puž Antun, kap. f. 10.— pl. f. 2.—; P. N. Jelusić Ernest, nadučitelj f. 10.—; u Voloskom: P. N. Cragnez Vjekoslav f. 5.—; P. N. Spinič Vjekoslav, šk. nadzornik f. 5.— pl. f. 5.—; P. N. Šepić Josip u Matuljih br. 33. f. 1.—; P. N. Matulja Jure, Trinajstići, br. 2. f. 1.—; Matulji: P. N. Matulja Ivan, br. 3/40, f. 1.—; P. N. Ferlan Vice, br. 7, 50 novč; P. N. Ferlan Frane, br. 23, 50 novč; P.

N. Ferlan Ivan br. 19, f. 1.—; P. N. Puharić Ivan, br. 45, f. 1.—; P. N. Bačić Frane, br. 55, f. 1.—; P. N. Matulja Vice, br. 80, 50 novč; P. N. Zamljić Mate, br. 40, f. 1.—; P. N. Ferlan Frane br. 18, 50 novč; P. N. Serdoš Ivan, br. 17, f. 1.50 novč; P. N. Spinič Mate, br. 32, f. 1.—; P. N. Serdoš Josip, br. 18/27, f. 1.— platilo f. 1.—; P. N. Puharić Andre, br. 47, 50 novč; pl. 50 novč; P. N. Dukl Ljudevit, Trinajstići, f. 3.— pl. f. 1.—; P. N. Sinčić Frane, Matulji br. 34, 50 novč. pl. 50 novč; P. N. Slavić Rafael, Matulji, br. 43, f. 1.— pl. f. 1.—; Bačić Ivan Popović, Trinajstići, br. 11, upisao 40 novč, platilo 40 novč; Matulji: Serdoš Ivan Marinčić f. 2.— pl. f. 2.—; Slavić Josip Gardašar, br. 6/61, f. 1.30 novč. pl. 30 novč; Milih Ivan Lušian, br. 33, f. 5.— pl. f. 1.—; Monjač Antun, br. 2, f. 1.— pl. f. 1.—; Jurčić Pavlinčić Josip, br. 39, f. 2.—; Milih Ivan, br. 22, f. 1.— pl. f. 1.—; Bačić Ivan, br. 63, f. 3.— pl. f. 3.—; Ciko-viđ Tone, br. 33, f. 1.— pl. f. 1.—; Ciko-viđ Aloiz, br. 49, f. 1.— pl. f. 1.—; Zamljić Ivan, br. 41, f. 1.— pl. f. 1.—; Gerbac Vicko, br. 21, f. 1.—; Gerbac Josip, br. 25, f. 1.—; Ciko-viđ Ivan, br. 29, f. 1.—; Gerbac Josip, br. 61, f. 1.—; Jurčić Ivan, br. 5, f. 1.— pl. f. 1.—; Jugo Josip, br. 14, f. 1.—; Rubaša Ivan, br. 35, f. 1.— pl. f. 1.—; Jurčić Ivan, br. 17, f. 1.—; Tuhtan Andre, br. 66, f. 1.— pl. f. 1.—; Širola Ivan, br. 58, f. 1.—; Jurčić Ivan, br. 6, f. 1.—; Sušan Frane Marko, br. 38, f. 1.—; Gerbac Jure, br. 47, f. 1.— pl. f. 1.—; Jurčić Aloiz, br. 16, f. 2.—; Milih Andre, br. 29, f. 1.—; Sušan Frane Barber, br. 87, f. 1.—; Tuhtan Antun Rešetar, br. 17, f. 1.—; Sušan Josip, br. 12, 50 novč; Mavar Mate, br. 8, f. 1.—; Sušan Josip Kundalja, br. 75, 50 novč; Tuhtan Andre, br. 65, f. 1.— pl. f. 1.—; Zavidil Josip, br. 52, f. 1.—; Dubrovčić Josip, br. 80, f. 2.—; Tuhtan Anton Turnarić, br. 10, f. 1.—; Mandić Frane Dolčan, br. 11, f. 1.—; Jugo Tone (Zorzan-čan), br. 26, f. 2.—; Gerbac Tone, br. 24, 40 novč. pl. 40 novč; Jurčić Ivan, br. 42, 50 novč; Jurčić Antun, br. 43, f. 3.—; Skupa f. 169.10, plaćeno f. 90.10.

(Sledi.)

Listnica.

U posljednjem našem članku: »Učevni jezik škole u Fontani« navajda naš redoviti dopisnik, da je f. fontanski zastupnikah glasovalo za školu hrvatsku, dočim su ostali zastupnici iz drugih poreznih obćinah, glasovali proti hrvatskoj školi. Danas pako doznajemo iz pouzdana izvora, da nije tomu tako, — što ovim rad izpravljamo — već da su to bili dčini Sveto-vovječani (osim trojice onednjih Talijanah) i Gradinici, dočim su fontanski glasovali za talijansku školu u kojoj bi se sumo kršćanski nauk hrvatski podučavao.

Hvaja i čast dakle dčim svietne zastup-nike Sv. Lovrečane i Gradinice a G. P. neka nam vjeruje, da nam je samim najneugodnijem ako smo krivo obavijestili. Priznanje i hvala smo pripravni uvijek onomu izkazati, koji zasluži, kao što nećemo mimoići niti prežir ukor nekoga kolirara na propast našeg rada. Hvala Vam. Vaše viesti bili će nam vazda dobro došle.

P. n. gg. novi predplatnici, koji nisu dobili br. 1. N. Sloga, neka se maliko uzsrpe.

P. n. gg. Arnold F. Križanić Gj. Pilar Dr. G. Pogledić Drag. Riharić Stj. Schauf Ad. Vukotinović Ljud. svi u Zagrebu, podmireno do konca tek. god.; također Dr. Suk F. (sa ona 2 for. učinili čemo po Vašoj želji, hvala Vam i srdačan odzdrav; barun Rukovina Gj. Belec učinismo po Vašoj odredbi, uz srdačan odzdrav, liepa hvala. Tuškan M. Karlovac podmireno do konca god. 1883., ostalo poslasmo. »Bratovščini«, ugledali se u Vas Vaši sugrađani, živili! Dapari Niko Benkovic, Buzolić Dinko Zadar (za 3 seljake), Letica O. N. Gradac, Damjanac Gj. Djakovo, Lovrinović Iv. Fontane, Tomičić N. Volosko upitali za tek. godinu. Crljen Ignjac Šumec, Gribi-šić A. Karlovac, Nagel Fr. Zagreb, Mikid M. Novogradišćak; Sandić O. L. Požega, Pečko Ivan Odra. Vučić R. Rieka predplatili za pol. tek. god.

G. Pavičić Rožanac pristajemo, izpunile se Vaše nade!

G. Smajić Gj. Trilj, udovoljit čemo, želji.

G. Markovina J. Novalja, sve u redu do konca tek. god.

G. Vidović M. Čavolja, naručene pjesme šaljemo poštom, stoje i for., liepo Vam od-zdravljamo.

G. Pukler A. Grac. Pošaljite nam 10. ko-madab, budeli trebalo više, pisat čemo opet. Pozdrav Vam i tamošnjim sokolovom.

G. Sorić M. Kukuljanovo, srdačno Vam hvalimo, dat će Bog i dobri ljudi bit će bo-lje. Željeno Vam šaljemo.

Veleč. g. D. P. Baška. Primismo Vašu predplatu. Mllo nam dirnuo Vaše prijazno pismo, bez borbe neima nam spasa, o žrtvi nesmije biti govora gdje je vršiti dužnost. Uz hvala najsrdačniji pozdrav. Pobratimom: M. M. Belj, K. J. Cetinje, B. P. Grac i S. Fr. Prag; Uz Vaše prijateljstvo bile bi i Tantalove muke snosiljive, bratski Vam odzdrav; živili!

Razpis natječaja.

Za službu stalnoga učitelja III. reda kod mješovitih pučke škole u Lanišću sa hrvatskim naukovnim jezi-kom. Talijanski jezik kao predmet poučavati će se u viših školskih godinah.

Dohodci ustanovljeni su zakonom 3. novembra 1874. i 10. decembra 1878. Natjecatelji imaju poslati svoje molbenice podpisanimu putem svojih obćinah u četirih tjednih poslje uvršte-nja ovoga natječaja u listu »Naša Sloga«.

C. kr. kotarsko školsko vieće

U Kopr, 20. jenara 1883.

Predsjednik.
Basilio, m. p.

Pregled tršćanskoga tržišta

dne 15. februara 1883.

	OD	DO
for. za.	for. za.	for. za.
Vosak prim. i ugarski za 100 k.	—	—
Kafa Portoriko	80	103
S. Domingo	50	56
Rio polug vrsti	35	53
Oukar austrijaki	33	50
lužani	29	33
Cvjetlje trave buhaše (Gri- santono)	42	70
Tamjan uploh	26	35
Naranče, skrinjica	2	5
Karube puljkeke	9	—
levantinske	6	—
Smokva Kalamata	18	19
puljkeke	12	18
Limuni, akrinjica	3	5 50
Bademki liži mendule za 100 k.	68	70
dalmatinske	70	—
Lešnjaci	19	32
Šiljve bosanske i srbske	23	24 50
Kranjske i hrvatske	17	18
Špenica ruska	10 50	11
ugarska	10 50	11
galuška	—	—
Kukuruz (turinjak) ruski	10	10 25
ugarski	7 50	—
Raž	—	—
Jočani	7	8
Zob ugarska	6 25	6 75
arbanaska	10 50	12
Pašulj (fažol), polag vrsti robe	—	—
Bob	—	—
Gradaš (liž)	10	15
Loča	14 50	23 50
Oriž talijanski	12 50	13
inglezki (kitajski)	100	110
Vuna bosanska	118	125
morejska	125	—
arbanaska	—	—
latarska	—	—
Dasko koruške jelovice	48	—
staraške	10 80	11 40
Grede	9	12
bukovice	40 50	43
Ulje italj. niže vrsti za 100 k.	50	62
»najbolje	—	—
»srednja vrsti	43	44
dalmatinsko	—	—
latarsko	10	10 2
Kameno ulje u barihah	13	13 25
u kaselah	145	175
Koža strojne naške	47	55
suho volovje naške	80	108
dalna, ist. l. bos.	80	110
Janjeće naške za 100 kom.	70	100
dalmatinske	—	—
kozje za 1 k.	56	70
vunene slane	50	61
slane	34	49
zežje za 100 kom.,	43	53
Bakalar za 100 k.	19	25
Sardale i baril za 100 k.	26	27
Vitrol modri za 100 k.	70	100
Maslo	46	47
dalmatinski i naški	78	—
Sila	74	—
Sila	74	—
Rakija etolitar 100 litarah)	22	24
Galvici latarski za 100 k.	9	—
Ruj naški	8 50	—
latarski	7 50	8
dalmatinski	4 70	—
Mekinja	12	13
Krupica (semolin)	—	—
Lišće od javorike	20	80
Vinske strgotke (Gripula)	48	32
eploh	28	32
Med dalmat. i riečki	11	34
hrvatski	—	—
Lumbar (džudice od javor.)	11	11 50
Pakal bari od 100 k.	2	18
Cunje (štruce) za 100 k.	14	18
Kotram dalmat	—	—

Tisk. pod vodstvom F. HUALA.